

MER KOMPETANSE VED SYKESENGA

MARIA LILLEMOEN
INFORMASJONSRAÐGIVER VED HØGSKOLEN I GJØVIK

Ifølge statistikken er utdanningsnivået i Oppland blant det laveste i Norge. I overkant av 19% av den voksne befolkningen har høyere utdanning (SSB). Det vil si at kun 35 000 av en befolkning på over 180 000 mennesker har utdanning fra universitet eller høyskole. Dette er kanskje ikke overraskende i et fylke som i mange år har sysselsatt mennesker i primær- og sekundærnæringer.

Helseforetakene etterspør i dag folk med masterkompetanse. Sykehuset Innlandet har som kompetansemål å ha minimum én sykepleier med masterkompetanse per avdeling. Hvorfor er det så nødvendig med høyere utdanning når man skal ta vare på folk?

I april 2009 legger helse- og omsorgsminister Bjarne Håkon Hanssen fram en ny helsereform: Samhandlingsreformen. Reformen skal sørge for at pasienter i større grad enn tidligere behandles utenfor sykehusene. Dette vil kreve økt kompetanse hos medarbeidere i norske sykehjem og i hjemmesykepleie. Fremtidens sykehjem kan komme til å bli små lokalsykehus - hvor det ikke bare tilbys lindring og pleie, men også behandling av sammensatte sykdomsbilder. Når man har vært gjennom en kompleks operasjon må man ha riktig behandling for å unngå å få lengre rehabiliteringstid enn nødvendig. Ved å flytte mer kompetanse ut til sykehjemmene, frigjør man senger og vil fortere kunne ta unna sykehuskøene. Likeledes er det forventet at flere pasienter ønsker behandling i egne hjem, dersom det er mulig. Behandling av pasienter med sammensatte, komplekse sykdomsbilder krever høyt utdannet helsepersonell som kan jobbe selvstendig på bakgrunn av faglig kunnskap.

Undersøkelser viser at mennesker med høyere utdanning jobber smartere. De er i stand til å vurdere og iverksette systematiske tiltak overfor pasienter, og de innehar en større endringskompetanse. Misforstå riktig, alle personer uansett utdanning er viktige i helse- og omsorgstjenestene. Men kompetanse må også bli tatt på alvor. Avdelinger med stor sykepleiertetthet gir bedre og mer effektiv behandling.

Utvikling av nye rutiner og arbeidsmåter krever økt kompetanse. Tenk for eksempel på den forskningen man driver ved Høgskolen i Gjøvik (HiG) på hvordan man kan forebygge fallskader. Fallskader blant eldre er et stort helseproblem, også i institusjoner. Enkelte studier viser at det kan dreie seg om 1,5 fall per år per seng i institusjoner. De som faller er ofte mennesker med aldersdemens, og det er svært viktig at sykepleiere forstår mekanismen i dette slik at man lager gode kvalitetssystemer og forstår hva som er risikoatferd for hvert individ.

Å trene på å ta raske og faglig forvarlige avgjørelser er et annet eksempel på hva som er viktig for å utvikle kompetanse. Ved HiG brukes dette i stor skala i utdanningen av sykepleiere og radiografer. Under kontrollerte former med avansert tekniske «dukke» får studenter og sykepleiere i distriktet prøve og feile i kritiske pasientsituasjoner. Det forskes på hvordan denne læringsmetoden kan utnyttes enda bedre.

Et nytt tilbud er Master i klinisk sykepleie, en utdanning som tilbys sykepleiere innenfor både

spesialist- og kommunehelsetjenesten. Utdanningens målsetting er å utvikle sykepleiere som har høy kompetanse i å løse helseutfordringene der de oppleves – ved pasientens sykeseng. En ønsker at kompetansen på masternivå skal gi sykepleiere større faglig tyngde og formidlingsevne, noe som vil bidra til at denne helseprofesjonen faktisk blir hørt i større grad enn før. Ikke minst for svake pasientgrupper er dette viktig.

De svakeste svake har sjelden en sterk nok stemme til å bli hørt og gir heller ikke «produksjonspoeng» i et markedsorientert helsevesen. Desto viktigere er det at sykepleiere nær pasienten får forutsetninger til å gi administratorene kvalifiserte råd, på en veldokumentert og overbevisende måte.